

בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

1. מרים חסן עבד אלקרים חמאד
2. אברהים חליל יעקוב גע'מה
3. בכר מחמוד עומר שגעה
4. מוניר עבד אל פאתח ג'בר מחמד
5. עטאללה עבד אלחאפד מוצטפא חאמד
6. חיר אללה עבד אלחאפאד מוצטפא חמאד
7. עבד אלרחמן עאשור עבדאללה חמאד
8. פיצל מנצור יוסף גאסר
9. נעמת אללה בטרס זיאד זאיד
10. נאאל נמר חמד חאמד ראש מועצת הכפר סילוואד
כולם על-ידי ב"כ עוה"ד מיכאל ספרד ו/או שלומי
זכריה ו/או נטע פטריק ו/או מוחמד שקיר
מטעם "יש דין – ארגון מתנדבים לזכויות אדם"
מרחוב אחד העם 49, תל-אביב 65206
טלפון: 03-6206947/8/9; פקס: 03-6206950

העותרים

נ ג ד

1. שר הביטחון
2. מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית
3. ראש המינהל האזרחי
4. מפקד משטרת מחוז ש"י
על-ידי פרקליטות המדינה,
משרד המשפטים ירושלים
5. מועצה מקומית מטה בנימין
6. עמונה אגודה שיתופית חקלאית להתיישבות קהילתית בע"מ
על-ידי ב"כ עוה"ד ירון קוסטליץ
טלפון: 03-7181111; פקס: 03-7181112
- 7-32. אמיתי אורן ואח'
על-ידי ב"כ עוה"ד יהודה רסלר
מרח' המלך דוד 28, תל-אביב
טל: 03-6954284; פקס: 03-6919437

33-50. אילה גולדברג ואח'

על-ידי ב"כ עוה"ד הראל ארנון ושות' – עורכי דין
 מרח' הרטום 16, ת.ד. 45151, ירושלים 91450
 טל': 02-6509100; פקס: 02-6509110

51-69. אורי אבל ואח'

על-ידי ב"כ מרדכי בייץ, בעז פייל ויהושע ליברמן
 ממשרד עו"ד יגאל ארנון ושות'
 רח' הלל 31, ירושלים
 טל': 02-6239300; פקס: 02-6239314

70. יעל וייס-לינציץ

על-ידי ב"כ עו"ד מרדכי וייס
 מרח' הנצי"ב 22, ת"א

טל': 03-5621914; פקס: 03-5621915

ה מ ש י ב י ם**בקשה מטעם המדינה להארכת מועד בת שבעה חודשים לקיום פסק דין**

1. ביום 25.12.14 הורה בית המשפט הנכבד על קבלת העתירה שבכותרת ועל הפיכת הצו-על-תנאי שהוצא בה למוחלט, במובן זה "שעל המשיבים לפעול למימוש צווי ההריסה לכל המבנים במתחם היישוב (כפי שהתחייבו לעשות)" (סעיף 18 לפסק דינו של הנשיא (בדימוס) גרוניס).

באשר ללוחות הזמנים לביצוע פסק הדין, קבע בית המשפט הנכבד כי "נוכח הקושי הגלום בביצוע ההריסה, שהרי מרבית המבנים משמשים למגורים, **ועל מנת שתהיה אפשרות לבחון חלופות למגורי התושבים**, אנו מורים כי הצווים ימומשו בתוך שנתיים מיום מתן פסק דין זה" [ההדגשה הוספה].

הווה אומר, בהתאם לפסק דינו של בית המשפט הנכבד, על המדינה לפעול למימוש כלל צווי ההריסה בעמונה, בהם מתגוררים כ-40 משפחות ובכללן כ-200 ילדים, עד ליום 25.12.16. קרי, בעוד כחודשיים ימים.

2. לדעת המדינה ישנם טעמים כבדי משקל המצדיקים את הארכת התקופה עליה הורה בית המשפט הנכבד לשם מימוש צווי ההריסה, וזאת למשך שבעה חודשים נוספים. בהינתן דחיפות העניין, כמפורט להלן, המדינה תבקש כי בית המשפט הנכבד ידרש לבקשה דן בהקדם האפשרי.

3. יובהר, כי פרק הזמן המבוקש נדרש למדינה לשם השלמת הפעולות הנחוצות לצורך העתקת עמונה ממקומה הנוכחי לאחד משני אתרים חלופיים שהעתקה אליהם נשקלת: הראשון באתר המכונה "עמונה צפון", והשני באתר המכונה "שבות-רחל מזרח". הנה-כי-כן, השאלה היחידה שעומדת על הפרק במסגרת בקשה זו, היא האפשרות לקבלת ארכה לצורך בחירת המיקום החלופי שייבחר להעתקת עמונה, והשלמת הנדרש להכשרתו. אין עסקינן כאמור בבקשה להארכת מועד לביצוע פסק הדין לצורך הכשרת עמונה במיקומה הנוכחי.

צילום מפה עליה מסומן אתר עמונה במיקומו הנוכחי וכן שתי החלופות שנשקלות מצורף ומסומן מש/1.

4. לפיכך, ובהינתן המורכבות, הרגישות והנפיצות הנלוות לפינוי התיישבות בסדר הגודל של עמונה, פועלת המדינה - בראש ובראשונה - לקידום חלופות מטעמה, אשר לעמדתה יש בהן כדי לאפשר את הפינוי בדרכי שלום, ולמצער באופן שיקטין משמעותית את רמות החיכוך בעת ביצוע הפינוי, כמו גם את הפגיעה במשפחות המתגוררות במקום.

אלא מאי?! חרף המאמצים שהושקעו בקידום הנושא, המדינה תבקש לעדכן את בית המשפט הנכבד כי לא יעלה בידיה להשלים את קידום כלל הפעולות הנדרשות, בכל אחת משתי החלופות שהוצגו לעיל, במהלך החודשיים הקרובים שנותרו עד לתום מועד הפינוי עליו הורה בית המשפט הנכבד. מכאן, בקשת ארכה זו שנועדה לאפשר קידום שתי חלופות אלה.

יודגש כבר עתה - אם וככל שבית המשפט הנכבד ידחה בקשה זו, הרי שהמדינה תהא ערוכה לפינוי עמונה במועד שנקבע בפסק הדין, קרי עד ליום 25.12.16 – וזאת על כלל ההשלכות הנלוות לפינוי מסוג זה. במקרה כזה תבוצע חלופה שלישית, שבמסגרתה יפונו התושבים למקום זמני שייקבע, כגון לאכסניה/מלון/אתר זמני. בצד זאת, המדינה סבורה שישנם טעמים כבדי משקל שמצדיקים לשנות מן העיתוי המקורי שנקבע למימוש צווי ההריסה, כדי לאפשר את המעבר בצורה שתפורט להלן, במסגרת אחת משתי החלופות שיפורטו, שהן מועדפות הרבה יותר. היינו, מעבר למקום יישוב ייעודי ומסודר שיוכשר עבור התושבים, כאשר הערכת המדינה היא כי מעבר לאתר שכזה עשוי להקל על הסבל הכרוך בפינוי ולפשט את הליכי הפינוי; למנוע באופן ממשי את החיכוך שעלול להיות מלווה בפינוי התושבים; וכן למנוע גילויי אלימות מצד גורמים קיצוניים המתנגדים לפינוי.

הטעמים לכך יפורטו בהרחבה להלן.

אלה הם אפוא גדריה של הבקשה דנן, וזאת מהותה.

5. למען שלמות התמונה יצוין, כי ביום 30.10.16 דנה ועדת שרים לענייני חקיקה בהצעת חוק פרטית, הצעת חוק ההסדרה, התשע"ו-2016, המצורפת בזאת ומדברת בעד עצמה. יצוין, כי היועץ המשפטי לממשלה חיווה דעתו כי יש מניעה משפטית מלקדם את הצעת החוק לאור אי החוקיות החמורה הגלומה בה, בהיותה סותרת את הדין הבינלאומי והפנימי. ועדת השרים החליטה לדחות את המשך הדיון בהצעת חוק זו בשבוע ימים.

הצעת חוק הסדרה, התשע"ו-2016, מצורפת ומסומנת מש/2.

6. הילוך טיעונה של המדינה יעשה כדלקמן: תחילה, נבקש לפרט בפני בית המשפט הנכבד אודות הפעולות שננקטו עד כה לצורך מימוש פסק הדין במועד שנקב בו, פעולות שכאמור טרם הושלמו. במסגרת זו, נעמוד על שתי החלופות הנבחנות כיום על ידי המדינה לצורך העתקת עמונה לאתר חלופי. לבסוף, נעמוד על לוחות הזמנים הנדרשים להערכת המדינה לצורך מימוש פתרון שלעמדת המדינה יכול להגיע לכדי "פתרון-הסדר" להערכת עמונה, על כלל המשפחות והילדים בה, לאתר חלופי.

רקע עובדתי מאז ניתן פסק הדין

7. כבר בחודש ינואר 2015, מיד לאחר מתן פסק הדין, החל משרד הביטחון בבחינת חלופות להענקת עמונה לאחד ממספר אתרים אפשריים: עתודת קרקע בעופרה; עתודת קרקע במעלה מכמש רבתי; עתודת קרקע במעלה לבונה; וכן בחינת האפשרות להענקת עמונה לתחום שכונת שבות רחל שבישוב שילה. יצוין, כי לצורך בחינת האפשרויות השונות כאמור, התקיימו במשרד הביטחון פגישות רבות עם נציגי ההתיישבות במקום; נערכו מספר רב של דיונים מקצועיים לבחינת ההיבטים והמשמעויות של כל חלופה; ונערכו סיורים בשטח.

8. ברקע הדברים, יש לזכור כי באותה העת הוחלט על פיזור הכנסת ועל קיומן של בחירות כלליות, אשר בסופן כוננה הממשלה ה-34, היא הממשלה הנוכחית, וזאת במהלך מחצית חודש מאי 2015. מטבע הדברים, תהליך זה, הטומן בחובו חוסר ודאות מדיני, עיכב את בחינת החלופות ואת קידום הפתרונות.

9. בסמוך לאחר כינונה של הממשלה הנוכחית, נמשכו המאמצים במשרד הביטחון לאיתור חלופת מגורים עבור תושבי עמונה. בתוך כך נערכו פגישות שונות של נציגי משרד הביטחון עם גורמים שונים במטרה להשכיל ולמצוא פתרון שיאפשר את הענקת עמונה בדרכי שלום, ולמצער תוך צמצום החיכוך למינימום האפשרי. לשם כך, נשקלו במשרד הביטחון קריטריונים שונים לבחירת האתר החלופי לעמונה, לרבות: אופי הקהילה; האוריינטציה התעסוקתית; אופי מוסדות החינוך (ונוכח שבמקום מתגוררים 40 משפחות, ובכללן כ-200 ילדים); קירבה ויכולת הישענות על יישוב גדול סמוך ועוד.

10. בתום הליך הבחינה המתואר, הוצגה לשר הביטחון הקודם, מר משה (בוגי) יעלון, בחודש ינואר 2016, עבודת המטה לאיתור חלופות המגורים לתושבי עמונה. בתום הבחינה שנערכה הוחלט לקדם את חלופת המגורים בשכונת שבות-רחל מזרח (להלן: שבות-רחל מזרח).

יחד עם זאת, ומכיוון שהוברר שמימוש חלופה זו צפוי לארוך זמן רב יחסית, ועל מנת להבטיח עמידה בלוח-הזמנים שנקבע על ידי בית המשפט הנכבד, נבחנה היתכנות הקמתה של שכונת מגורים זמנית עבור תושבי עמונה באזור התעשייה של שבות-רחל (להלן: שבות רחל תעשייה). מדובר בפיתרון שבחינתו נעשתה על רקע קיומה של תכנית מתאר 205/2, שהינה בתוקף מיום 19.9.03. בתחום תכנית זו מצוי שטח משולב לתעשייה ומגורים, שטרם מומש עד היום.

בחינה של הדברים העלתה, כי סעיף 2.1 לתקנון התכנית קובע כי "והיה בתוך 5 שנים מיום אישור התכנית לא יוקמו ולא יופעלו לפחות כשליש משטחי הייעוד לתעשייה הנ"ל, ניתן יהיה לאשר באזור זה שימוש מעורב או שימוש למגורים בלבד".

קרי, השטח שיועד בעבר לתעשייה משולבת במגורים ולא מומש בפועל, יוכל לשמש כאזור מגורים משולב בתעשייה. על מנת שאפשרות זו אכן תהיה בת ביצוע, נדרשת הכנת תכנית בינוי, אישורה בוועדת המשנה להתיישבות ולאחר מכן נדרש להוציא מכוחה גם היתרי בנייה.

כלומר, החלטת שר הביטחון הקודם היתה לפעול להכשרת שכונת מגורים ב"שבות רחל-מזרח", וזאת כפיתרון קבע, ובמקביל לפעול להכשרת שכונת מגורים זמנית בתחום "שבות רחל תעשייה".

11. לצורך קידום חלופת שבות-רחל מזרח, וכשלב ראשוני והכרחי, הונחו גורמי המקצוע במינהל האזרחי לקדם במהירות האפשרית את עבודת הצוות לבדיקת גבולות אדמות מדינה, המכונה "צוות קו-כחול" ביחס לתא השטח של שבות-רחל מזרח; וזאת באופן ייעודי וייחודי, במנותק מכלל העבודה הנעשית על ידי צוות קו כחול באזור עמק שילה.

כאן המקום לציין, כי גורמים שונים בהנהגת ההתיישבות, לרבות גורמים בכירים, הביעו באותה עת הסכמה עקרונית להעתקת עמונה למגורי קבע בתחום שבות רחל מזרח. מטעמים מובנים לא ניתן לפרט אודות מגעים אלה.

12. בעקבות חילופי הגברי במשרד הביטחון במהלך חודש מאי 2016, נבחן הנושא מחדש על-ידי שר הביטחון הנוכחי, מר אביגדור ליברמן. השר שקל את התנגדותם הנחרצת של תושבי עמונה לפיתרון מעבר זמני, ואת חששם כי לאחר שיעברו לפיתרון זמני יהיה קושי להעבירם לאתר קבע. בעקבות זאת, הוחלט לזנוח את החלופה האמורה ולהתמקד בחלופת "שבות-רחל מזרח", וכן בחלופת "עמונה צפון" (שתפורט בהמשך) – שכן מהמגעים שנוהלו עם הגורמים שפורטו לעיל עלה כי חלקם לא יתנגדו לפתרונות אלו.

נעמוד, אם כן, על מכלול הפעולות שהתקיימו בקשר לתכנון שבות רחל מזרח מאז קבלת החלטה זו.

חלופת שבות-רחל מזרח – מיקוד המבט

13. בפתח הדברים נבהיר, כי חלופת שבות רחל מזרח, מצויה בצמידות לשכונת שבות רחל שביישוב שילה, מרחק של כ-600 מטרים מהיישוב, ומצויה כולה על אדמות מדינה שעברו לאחרונה בחינה על-ידי "צוות קו כחול", אשר החל עבודתו באזור שבות רחל מזרח, בחודש ינואר 2016.

14. בהמשך לכך, ובהתאם להנחיית הדרג המדיני, החלה עבודה ממוקדת על גבולות הקו הכחול באזור שבות רחל מזרח. ביום 20.7.16, נחתמה מפת הקו הכחול של שבות-רחל מזרח, הכוללת שטח של 1,686 דונם. חתימת הקו באה לכלל סיום בתום עבודה מאומצת של מספר חודשים, שכללה, בין היתר: בחינת תצלומי אוויר משנים קודמות; בחינת רישומים שונים שאותרו במרחב; בחינת תוצאות ערר משנת 1992 (42/92) והשלכותיו על הקו; ניתוח עיבודים חקלאיים שונים שנעשים בשטח ועוד.

יצוין, כי החתימה על הקו הכחול של שבות-רחל מזרח בוצעה בהתאם להנחיית שר הביטחון, לאחר אישורו של מתאם פעולות הממשלה בשטחים שניתן יום קודם לכן, ב-19.7.16.

15. ביום 21.7.16 פורסמה מפת ה"קו הכחול" של שבות-רחל מזרח להשגות לציבור הפלסטיני; וביום 24.7.16 להשגות הציבור הישראלי. כל זאת, בהתאם לנוהל שגובש והוגש לבית המשפט הנכבד במסגרת בג"ץ 7986/14 **במקום נ' ראש המנהל האזרחי** (להלן בהתאמה: ("**הנוהל ו"בג"ץ עליי**"). במסגרת בג"ץ עלי, הצהירה המדינה כי בהתאם להחלטה מפורשת של שר הביטחון, בכוונתה לעדכן את נהלי הפרסום של צוות "קו כחול" ולאפשר זכות טיעון והשגה בטרם פתיחה בהליכי תכנון על בסיס תוצרי עבודת צוות "קו כחול". נוהל שכזה אכן גובש, ועל בסיסו נחתמו ופורסמו עד היום כעשרה פרויקטים שונים של צוות "קו כחול".

צילום "קו-כחול" מצורף ומסומן **מש/3**

במאמר מוסגר, יצוין כי בשל תקלה טכנית שאותרה בעיגון סימון ההכרזה המקורית (ולא בתוצרי עבודת צוות "קו כחול") בוצע ביום 7.8.16 פרסום נוסף של תוצרי עבודת צוות "קו כחול", בצירוף העיגון העדכני של סימון ההכרזה המקורית (להלן: **הפרסום הנוסף**). הפרסום לווה בהודעה בדבר תיקון עיגון סימון ההכרזה.

בהתאם לנוהל, פרסום "מפת קו-כחול" הוא השלב האחרון בבחינת גבולות אדמות המדינה העדכניים (בכפוף לבחינת השגות אם תוגשנה כאלה), ובהמשך לכך, פתוחה הדרך בפני המדינה לתכנון באותם שטחים שהם בגדר אדמות מדינה.

16. ביום 6.9.16 תם מניין 45 הימים להגשת השגות, מבלי שנתקבלו השגות כלשהן בעניין "הקו הכחול" שנחתם באזור חלופת שבות-רחל מזרח. לפני משורת הדין, הוציא מת"ק רמאללה עדכון נוסף ביום 21.9.16, ולפיו גם בחלוף 45 ימים ממועד הפרסום הנוסף לא התקבלו השגות.

בשלב זה, ניתן היה לפעול לקידום הכשרת תכנית 205/3/1, שעניינה בתכנית המתאר לשכונת שבות-רחל מזרח (להלן: **תכנית 205/3/1**) ובהקמת 98 יחידות דיור במקום.

17. ביום 28.9.16, התכנסה ועדת משנה להתיישבות ודנה בתכנית 205/3/1. בתום הדיון בוועדת המשנה להתיישבות, אישרה הוועדה את תכנית 205/3/1 להפקדה.

צילום תקנון ותשריט תכנית 205/3/1, יחד עם פרוטוקול אישור הפקדתה, מצורף ומסומן **מ/ש 4**.

18. על פי הדין החל באזור, רשאי כל אדם הרואה עצמו נפגע מתכנית 205/3/1 להגיש התנגדות לוועדת משנה להתנגדות בתוך 60 ימים ממועד הפרסום, ובענייננו עד ליום 13.12.16. באם תוגשנה התנגדויות (ובהקשר זה נפנה לעובדה כי לא התקבלו השגות ביחס לעבודת צוות "קו-כחול"), ידונו מוסדות התכנון במינהל האזרחי בהתנגדויות לגופן. זאת, בהקדם האפשרי. בשלב זה, וככל שתאושר התכנית – היא תפורסם ל-15 ימים נוספים בטרם תיכנס לתוקף.

19. במקביל להליכים התכנוניים, ועל יסוד תכנית המתאר האמורה, בחן משרד הביטחון את העבודות ההנדסיות ואת התשתיות הנדרשות לשם הקמתה של השכונה בפועל. בחינה זו באה לכדי סיום, ומחוות דעת שנחתמה על ידי ראש אגף ההנדסה והבינוי במשרד הביטחון עולה, כי **ניתן יהיה להקים תשתיות, לפתח את השטח ולהציב מבנים למגורים בתוך שישה חודשים ממועד קבלת אישור לעלות על הקרקע לצורך ביצוע העבודות.**

צילום לוחות הזמנים המתוכננים להקמת השכונה מצורף ומסומן **מ/ש 5**.

20. יצוין, כי עבודות אלו תבוצענה במימון המדינה. נדגיש, כי לפי לוחות הזמנים המתוארים לעיל, וככל שאכן תאושר תכנית 205/3/1, אזי הערכת משרד הביטחון היא כי ניתן יהיה לשכן את תושבי עמונה בשכונת שבות-רחל מזרח לא יאוחר מסוף חודש יולי 2017. פינוי בסמוך למועד זה אף יאפשר להימנע מהעברת התלמידים המתגוררים בעמונה במהלך שנת הלימודים הנוכחית.

21. להשלמת התמונה, יצוין כי ביום 26.10.16 התקבל מכתב מטעם המשיבים 51-69, ולפיו הם דוחים כל חלופה להעתקת עמונה, תוך ציון התנגדותם המפורשת לחלופה של שבות-רחל מזרח. ביום 27.10.16 התקבל מכתב נוסף דומה מטעם ב"כ המשיבים 33-50. נוסף על כך, ביום 25.10.16 נשלח מכתב דומה הממוען לראש ממשלת ישראל, מטעם רב קהילת עמונה, יו"ר מזכירות עמונה ויו"ר מטה המאבק. מכתב נוסף מטעם נציגי עמונה התקבל ביום 30.10.16.

כדי להעמיד בפני בית המשפט הנכבד את התמונה במלואה, מצורפים המכתבים האמורים לבקשה זו.

צילום מכתבי נציגי עמונה לראש הממשלה מיום 25.10.16 ומיום 30.10.16, מצורף ומסומן מש/6.

צילום מכתב המשיבים 51-69 מיום 26.10.16, מצורף ומסומן מש/7.

צילום מכתב המשיבים 33-50 מיום 27.10.16, מצורף ומסומן מש/8.

22. כאן המקום להבהיר, כי עמדת המדינה היא שהכשרת שכונת מגורים בשבות רחל מזרח מהווה חלופה ראויה להעתקת עמונה, גם אם הפינוי ייעשה שלא בהסכמת התושבים, כאשר במקביל וכמפורט להלן נבחנת חלופה נוספת.

אשר לשאלה אם המעבר למקום זה יבוצע בדרכי שלום, הרי שיש יסוד מסוים להניח כי לכל הפחות, ההתנגדות למעבר זה - שבמסגרתו יעברו תושבי עמונה כקהילה שלמה לשכונת מגורים בנויה ומסודרת - תהא פחותה משמעותית מההתנגדות שתהא למעבר למיקום זמני, כגון למלון, וזאת למרות האמור במכתבים שצורפו לעיל. היסוד לכך מצוי בין היתר בדברים שאמרו בעבר גורמים בכירים שונים בהנהגת ההתיישבות.

חלופת "עמונה צפון"

23. החלופה השנייה שעומדת על הפרק מתייחסת לאזור "עמונה צפון". במסגרת חלופה זו, בוחנת המדינה תפיסת חזקה בפועל והקצאה של מקרקעין באדמות סילוואד, הסמוכות מאד למיקום בתי עמונה כיום, אשר יתכן וניתן לראות בהם כרכוש נטוש כהגדרתו בצו בדבר נכסים נטושים (רכוש הפרט) (יהודה ושומרון) (מס' 58), התשכ"ז-1967 (להלן: צו מס' 58). אל פירוט חלופה זו נפנה עתה.

24. לפני מספר חודשים, ונוכח התנגדות תושבי עמונה לפינויים למקום המרוחק ממקומם הנוכחי, הוחלט לבחון אם קיימות אדמות רלוונטיות להקמת התיישבות בסמוך למיקומה הנוכחי של עמונה. לצורך כך, ביום 3.7.16, הוסמך הצוות הממשלתי לגיבוש מתווה להסדרת הבניה ביהודה ושומרון (להלן - "הצוות הממשלתי" המכונה "ועדת ההסדרה") לדון בסוגיה זו, ולהביא לאישורו של היועץ המשפטי לממשלה מתווה כאמור, ככל שיימצא כזה.

בהקשר זה נציין, כי הצוות הממשלתי הוקם בהוראת ראש הממשלה בחודש יולי 2015 על מנת לבחון מתווים להסדרת מבנים ושכונות בישובים יהודיים ביהודה ושומרון שהוקמו תוך מעורבות של הרשויות.

הצוות הממשלתי קיים 6 ישיבות בנושא מקרקעין הסמוכים לעמונה בין התאריכים 4.7.16 ל- 26.9.16. בנוסף לכך, ביום 15.9.16 קיים הצוות הממשלתי סיור בשטח. הצוות הממשלתי העביר את חוות דעתו הראשונה ביום 26.7.16; ולאחר מכן, ביום 5.10.16 הגיש חוות דעת משלימה וכן עדכון ביום 13.10.16.

הצוות הממשלתי בדק ומצא כי קיימים מקרקעין סמוכים לעמונה אשר לגביהם נמצא מידע לכאורי כי יתכן שהם במעמד של רכוש נטוש כמשמעותו בסעיף 1 לצו מס' 58.

המלצות הצוות הממשלתי הובאו לבחינת היועץ המשפטי לממשלה, אשר קיים ישיבה בנושא והחליט כי יש להמשיך ולבחון את היבטיה העובדתיים של חלופה זו, טרם שיידרש להכריע בסוגיות המשפטיות שמתעוררות במסגרתה.

בשלב הראשון ולשם קידום בחינת ההיבטים העובדתיים של חלופה זו, נבחנו על-ידי המינהל האזרחי ההתאמה בין מרשם האוכלוסין באזור לבין מרשם המקרקעין ביחס ל-75 חלקות. בהמשך, נערכה בחינה דומה אף ביחס ל-19 חלקות נוספות.

25. בתום בדיקה ראשונית זו, נמצא ביחס ל-35 חלקות כי הבעלים הרשומים של החלקות אינם מופיעים במרשם האוכלוסין של האזור, ולפיכך יתכן שניתן לראות באותן החלקות כנכסים נטושים. בהמשך לזאת, ביום 11.8.16, ובהתאם להנחיית הדרג המדיני, פרסם הממונה על הרכוש הממשלתי והנטוש באזור יהודה ושומרון (להלן: **הממונה**) הודעה על כוונתו להתייחס ל-35 חלקות כנכסים נטושים (32 חלקות בגוש 21, וכן 3 חלקות נוספות בגוש 20 באדמות הכפר סילוואד).

26. לאחר פרסום זה, נבחנה אפשרות פרסומן של חלקות סמוכות נוספות, אולם בפועל הוחלט שלא לעשות כן.

27. ביום 8.9.16 הגיש עו"ד זכריה, בא-כוחם של העותרים דכאן, השגות ביחס ל-23 חלקות. כשבועיים לאחר מכן, ביום 21.9.16 הגיש עו"ד זכריה השגות ביחס ל-5 חלקות נוספות, ובחלוף שבועיים נוספים – ביום 9.10.16 – הוגשה השגה נוספת על-ידי עו"ד זכריה ביחס לחלקה אחת.

נוסף על כך, הוגשה השגה כללית לכלל החלקות שפורסמו, על ידי ראש הכפר סילוואד, שכללה בקשה להגשת מסמכים בעתיד לתימוכין בהשגתו. מסמכים כאמור טרם התקבלו אצל המשיבים.

28. בחינה ראשונית של ההשגות האמורות, על יסוד המסמכים שצורפו להן, שנערכה על-ידי קמ"ט רישום מקרקעין במנהל האזרחי, העלתה כי קיימת זיקה לכאורה בין מגישי ההשגות לחלקות האמורות. בצד זאת, נמצא כי בדיקה ראשונית זו אינה מספקת ונדרשת העמקתה במישור העובדתי ביחס לחלק מהחלקות.

במסגרת זו, פנה הממונה ביום 31.10.16 לבא-כוח המשיגים בבקשה להשלמת פרטים, ובכלל זה אודות חלקות שנטען לזיקה של יורשים בהן, אולם לא צורפו לבקשה צווי ירושה לתמיכה בטענות. עוד התבקשו מסמכים לתמיכת טענות המשיגים בדבר עיבוד השטח, מקום שזה נעשה לטענתם בהסכמת הבעלים, וזאת על מנת לבחון האם אכן ניתנה הסכמה כאמור. עוד התבקשו ייפוי כוח מקוריים שניתנו על ידי המשיגים לבא-כוחם בהשגה וכן צווי הירושה המקוריים.

צילום מכתב הפנייה לבא-כוח המשיגים מיום 31.10.16 מצורף ומסומן מש/9. יוער, כי בשל טעות סופר, התאריך הרשום בכותרת המסמך הינו 26.10.16, ולא 31.10.16.

29. כמו-כן, התקבלה החלטה לאתר תצלומי אוויר מן התקופה שקדמה לשנת 1967, משנת 1975, משנת 1985 ומראשית שנות ה-90 (עובר להקמתה של עמונה) – וזאת על מנת לבחון טענות שעלו בהשגות בנוגע לעיבוד חקלאי.

30. להערכת גורמי המקצוע במינהל האזרחי, השלמת הבירור העובדתי הנדרש לשם קבלת החלטה משפטית בשאלה האם ביכולתה של המדינה להתייחס למקרקעין הרלוונטיים לחלופת "עמונה צפון" כנכסים נטושים, עתידה להימשך מספר חודשים.

לאחר השלמת ממצאי הבחינה העובדתית, וככל שימצא כי אכן ישנה תשתית להיות החלקות האמורות, או חלקן, בגדר נכסים נטושים, ייבחנו על-ידי הדרגים המשפטיים הבכירים ביותר השאלות המשפטיות המתעוררות בעניין חלופה זו.

עמדת המדינה – טעמי הבקשה

31. עמונה, אשר הוקמה בשנת 1996, במעורבות של רשויות המדינה, כוללת כ-40 משפחות, ובכללן כ-200 ילדים, המתגוררים דרך קבע במקום. כאמור, המדינה תהיה ערוכה לממש את פסק דינו של בית המשפט הנכבד במועד שנקבע, ככל שבקשה זו תידחה.

בצד זאת, עמדת הדרג המדיני היא שישנה חשיבות רבה ומכרעת לכך שאופן הפינוי ייעשה ככל הניתן באמצעות "פיתרון-הסדר", אשר יאפשר להכיל אירוע בסדר גודל מסוג זה, או למצער שתמוצינה כל הדרכים על-מנת לאפשר מעבר ראוי והולם לאתר קבע חלופי.

כפי שאף בית המשפט הנכבד העריך, במסגרת פסק דינו בעתירה, פינוי יישוב בסדר גודל מסוג זה, מצריך תקופת היערכות משמעותית, על מנת לבחון חלופות הולמות למגורי התושבים; ולממשן בפועל, כמו גם להפחית ככל הניתן התנגדויות למהלך זה.

בנקודת הזמן הנוכחית, טרם עלה בידי המדינה להשלים את כלל הפעולות הנדרשות לשם העמדת חלופות שבכוחן לאפשר - גם אם לא להבטיח - פינוי בדרכי שלום, ולמצער להפחית במידה רבה את ההתנגדות למהלך זה.

ודוק, אין עסקינן בבקשה להסדרת עמונה במיקומה הנוכחי. הבקשה נסובה כולה על מועד הפינוי, ועל הצורך הממשי במתן זמן נוסף לצורך העמדת חלופות שהמשיבים מקווים כי יהיה בכוחן למנוע או למצער להפחית ממשית התנגדות לפינוי. בקשת המדינה מבוססת בין היתר על ניסיון העבר, כמו גם על חוות דעת ביטחונית עדכנית של שירות הביטחון הכללי, וכן על רצונה של המדינה להימנע מן המראות הקשים והתוצאות הקשות, לרבות פציעות רבות, שנלוו לפינוי שבוצע במקום זה ממש, לפני כעשור.

32. כפי שפורט לעיל בהרחבה, במהלך פרק הזמן שקצב בית המשפט הנכבד למדינה לביצוע פסק הדין (אשר כלל בתוכו, כאמור, מערכת בחירות וכינון ממשלה חדשה; וכן חילופי שרים במשרד הביטחון), נעשו מאמצים כנים ופעולות רבות למציאת חלופות הולמות להעתקת הקהילה.

חרף המאמצים הכנים שהושקעו בקידום הנושא, לא עלה בידי המדינה להשלים את קידום כלל הפעולות הנדרשות ליישום חלופה הולמת להעתקת עמונה, במסגרת התקופה אותה קצב בית המשפט הנכבד.

33. בקשה זו מוגשת בעקבות הערכת הדרג המדיני, כי אם תינתן ארכה כמבוקש ויימשך המאמץ לקידום שתי החלופות שפורטו מעלה, הרי שיהיה בכך כדי להוביל ליצירת אמון ולמימוש חלופה שיגדילו ממשית את הסיכוי למימוש פסק הדין בדרכי שלום, או למצער יביאו - כך מעריך הדרג המדיני - להפחתה משמעותית של ההתנגדות.

34. אשר למכתבם של המשיבים 51-69, ולמכתבים המקבילים, המדינה תבקש לציין כי חרף העמדה המובאת בהם, סבור הדרג המדיני כי ישנה היתכנות לקידומו של פתרון בדרכי שלום; ומכל מקום ישנה חשיבות עליונה במיצוי מלא של ניסיונות להגיע לאפשרות זו. מטבע הדברים, בשל הרגישות המובנת בקידום פתרונות מסוג זה, לא יהיה זה נכון לפרוש במסגרת בקשה גלויה זו את כל שנעשה מטעם המדינה במסגרת המגעים שקיימה המדינה עם התושבים, ומנהיגי ההתיישבות.

יחד עם זאת, נבקש לצרף את מכתבו של עוזר שר הביטחון לענייני התיישבות, מר קובי אלירז, המתייחס לחלופות העומדות על הפרק בראי המגעים שהתקיימו.

מכתבו של עוזר שר הביטחון לענייני התיישבות מצורף ומסומן מש/10.

35. המדינה תוסיף ותטען, כי אין לשכות שיש היבטים הומניטאריים מורכבים הכרוכים בפינוי יישוב קהילתי שלם, על כלל משפחותיו ומאות ילדיו. פשיטא, כי אין דין פינוי מספר מבנים בודד, כפינוי קהילה שלמה.

כפי שפורט לעיל, הזמן המבוקש נועד בין היתר להכשיר הקמת שכונה, במימון המדינה, בשבות-רחל מזרח. שכונה שמאפייניה נבחנו בקפידה על מנת ליתן מענה הולם למורכבות הנלווית להענקת עמונה.

בנקודת הזמן הנוכחית, וחרף המאמצים הרבים שנעשו, פינוי עמונה בתום המועד שנקבע בפסק הדין, לא יאפשר מתן מענה להיבטיו המורכבים של הפינוי בו עסקינן ויחייב שימוש בפתרונות זמניים ובעייתיים מאד – על כל הכרוך בכך.

36. יובהר כי עמדת המדינה בדבר חשיבותו המכרעת של קידום פיתרון הסדרי לפינוי עמונה, אינה מושתתת אך על רצונה המובן לקידום פעולות בדרכי שלום, עת עסקינן בפינוי יישוב קהילתי שלם, על כל ההשלכות שבפינוי זה; אלא גם על ההבנה כי האופן שבו יבוצע פינוי עמונה עלול במצבים מסוימים להשליך גם על היבטים מדיניים וביטחוניים באזור כולו, במציאות הרגישה בה מצויה כעת מדינת ישראל.

עמדה זו מבוססת על הערכת גורמי שירות הביטחון הכללי והמטה לביטחון לאומי, כעולה מחוות דעת חסויות ומפורטות שניתן יהיה להעבירן לבית המשפט הנכבד, במעטפה חתומה, לעיון ההרכב בלבד.

מחוות הדעת האמורות, עולה יתרונו המובהק של קידום פתרון הסדרי לפינוי עמונה, ולמצער פתרון שיתכן כי יפחית מאד את רמת ההתנגדות שתהא כרוכה בפינוי. במסגרת זו מפורטות בחוות הדעת הסכנות האפשריות הטמונות בפינוי שלא בהסכמה והשלכותיו האפשריות על ביטחון האזור.

37. על יסוד כלל האמור, המדינה סבורה כי בצד המאמצים שנעשו עד כה למימוש פסק הדין במועד שנקבע, ישנם טעמים כבדי משקל התומכים בהארכת התקופה לביצוע פינוי עמונה. תקופה זו תאפשר בידי המדינה למצות את האפשרויות להעמדת "פתרון הסדרי" שיגדיל את ההסתברות לפינוי בדרכי שלום, ולמצער יפחית משמעותית את ההתנגדות – תוצאה שאין חולק שיש לשאוף אליה.

38. כאמור, בכוונת המדינה למצות את פרק הזמן המבוקש על-ידה לצורך קידום של שתי החלופות שפורטו מעלה, במקביל, ובאופן בלתי תלוי האחת בשנייה. להערכת הדרג

המדינה, קידום שתי החלופות – זו לצד זו – יגדיל את הסיכויים לגיבוש פתרון הסדרני, שיאפשר להכיל את האירוע תוך הגדלת ההסתברות לפינוי עמונה בדרכי שלום.

39. המדינה תוסיף ותציע, כי ככל שבית המשפט הנכבד ימצא להיעתר לבקשה זו, הרי שהיא תגיש הודעות עדכון עתיות אודות התקדמות פעולותיה ביחס לכל אחת מן החלופות שתוארו לעיל.

40. אשר על כן, המדינה תבקש מבית המשפט הנכבד להיעתר לבקשתה לדחות את מועד ביצוע פסק הדין בשבעה חודשים, קרי עד ליום 25.7.17. בהינתן דחיפות העניין, המדינה תבקש כי בית המשפט הנכבד יידרש לבקשה דנן בהקדם האפשרי.

41. בקשה זו מוגשת על דעתו של היועץ המשפטי לממשלה.

42. בקשה זו נתמכת בתצהיריהם של מר יואב הורביץ, ראש הסגל במשרד ראש הממשלה ביחס לעמדת הדרג המדיני; בתצהירו של מר קובי אלירז, עוזר שר הביטחון לענייני התיישבות, בכל הקשור למשרד הביטחון; ובתצהירו של תא"ל אחוות בן חור, ראש המינהל האזרחי, בכל הקשור לפעולות המינהל האזרחי.

היום, כ"ט תשרי תשע"ז
31 אוקטובר 2016

רון רוזנברג, עו"ד
סגן בכיר בפרקליטות המדינה

אבינועם סגל אלעד, עו"ד
סגן בכיר א' בפרקליטות המדינה